

■ На закрытай прасторы

У КОЖНАЙ ВЫСТАВАЧНАЙ ЗАЛЕ — ТЫ САМ

ЧАЛАВЕК, ЯК У МАСТАЦТВЕ
ЭПОХІ АДРАДЖЭННЯ, — У ЦЭНТРЫ ЎВАГІ

Нацыянальны цэнтр сучасных мастацтваў сваёй новай выставай пацвярджае, што ў рэпрэзентацыі беларускага contemporary art ён з'яўляецца адной з найгалоўнейшых пляцовак. Гэтым разам тут падабралася разнашэрсная кампанія жывапісцаў і скульптураў, — трынаццаць аўтараў прадстаўлены ў новай выставе «Чалавек і чалавек», якая пачынаючы з 25 студзеня заняла гулкія залы Цэнтра. Паглядзець, паразважаць, парэфлексаваць і нават сфатаграфавання — вольнаму воля. Што асабліва каштоўна ў гэтай экспазіцыі: яна прапануе не толькі мастацтва, па-сур'ёзнаму, але і не забывае «гуляць» з наведвальнікам. Цэлая зала аддадзена на водкуп аматарам сэлфі — можна сунуць свой тварык пад вечка ўнітаза, на плячо невядомага мужчыны ці да Джона Траволты ў вобразе Вінсэнта Вегі з «Крымінальнага чытва». На тое ён і Цэнтр сучаснага мастацтва, каб улівача актыўна павывы.

Выстава адсылае да эпохі Адраджэння, якая ў свой час пераарыентавалася з міфалагічных істот на чалавека і сцвердзіла гуманізм і антрапацэнтрызм. Экспазіцыя Цэнтра сучасных мастацтваў, можа, і не адлюстроўвае існуючую тэндэнцыю і не сімвалізуе новы ўсплёск жадання паказаць душу ў ваках, але спасылаецца на Рэнесанс, каб акрэсліць сваю лакальную скіраванасць —

на чалавека, «з яго пачуццямі і разважанымі, перамою»
Што асабліва каштоўна ў гэтай экспазіцыі: яна прапануе не толькі мастацтва, па-сур'ёзнаму, але і не забывае «гуляць» з наведвальнікам.

гамі і няўдачамі, радасцямі і перажываннямі, надзеямі і страхамі».

Адлюстраванне чалавека цягне за сабой пачуцці, эмоцыі, жыццёвыя сюжэты, элементы штодзённага кантэксту, філасофію і ўсё-ўсё — у вобразах ад Дзяніса Барсукова, Сяргея Грыневіча, Таццяны Кандраценкі, Паўла Вайніцкага, Ігара Засімовіча, Ілоны Касабукі, Уладзіміра Кандрусевіча і Паўла Кандрусевіча, які з'яўляецца куратарам выставы, ды іншых аўтараў.

— Задума наша: зрабіць разнапланавую па трактоўцы выставу, але ў рамках азначанай тэмы, не адыходзячы ад рэалістычнага — пазнавальнага — выяўлення чалавека, — каментуе куратар. — Удзельнікі выставы былі выбраны сярод мастакоў, творчасць якіх я паважаю і ўдзел якіх, на маю думку, мог бы ўзбагаціць агульную экспазіцыю (можна ўспомніць канцэпцыі кожнага мастака). Гэтым была абумоўлена і наяўнасць скульптуры побач

з жывапісам. Былі думкі наконт графікі і фатаграфіі, але прыйшлося ў выніку адмовіцца...

У кожнай зале Цэнтра — адзін ці два аўтары (калі два, то жывапісец і скульптар). Гэта чорна-белыя палотны і глыбокія колеры, серыі і адзіночкі, вобразы, што пануюць на карціне, і вобразы, што становяцца часткай складанай кампазіцыі. Мы прыходзім сюды, каб недзе пазнаць сябе, а недзе ўбачыць зборную

Мы прыходзім сюды, каб адчуць, што аказваемся ў цэнтры ўвагі, а гэта не перадаць як прыемна.

выяву тых, хто нас акружае. Мы прыходзім сюды, каб адчуць, што аказваемся ў цэнтры ўвагі, а гэта не перадаць як прыемна. Нарэшце, мы прыходзім сюды, прабачце за пафас, — каб наблізіцца

да спасціжэння сябе ж ці паглядзець, якім спосабам гэта імкнецца зрабіць мастакі.

У чым яшчэ адзін несумненны плюс выставы «Чалавек і чалавек» — у яе разнабойнасці, у тым, што тут сабраны погляды, метады і мастацтва трынаццаці розных аўтараў, а такая насычанасць дае вялікі шанец знайсці сабе нешта па духу.

Выстава абячае працаваць месяц

■ Кінакрокі

ГЛЯДЗІ МЯНЕ ПОЎНАСЦЮ

У Арткінатэатры паказалі дакументальны фільм пра размеркаванне

Спяшаюся падзяліцца радасцю: у Мінску з'явіўся чарговы праект паказаў беларускіх кінакарцін на вялікім экране. Ініцыятыва «Сваё кіно» стартвала 1 лютага ў Арткінатэатры з паказу дакументальнага фільма Дар'і Кароль «Тэст-730», які паказвае трох маладых беларусаў, якія працуюць па размеркаванні ў невялікіх гарадах і мястэчках. Праект «Сваё кіно», што важна, прадугледжвае абавязковую сустрэчу і абмеркаванне фільмаў з іх аўтарамі, а паказы мяркуюцца быць рэгулярнымі — прыкладна штомесячнымі. Першая сустрэча, дарэчы, прадэманстравала слухнасць самой ідэі: неабыхавая публіка, абсалютна не спяшаючыся па справах, выказалася наконт размеркавання і ўласна фільма. Часта кажуць, што людзі адчуваюць патрэбу ў дыскусаванні наконт кінакарцін і закранутых імі тэм, у такім выпадку паказы «Сваё кіно» — проста раскоша, таму што прапануюць не проста фільмы, а блізкія нам фільмы.

Увогуле беларускае кіно на вялікім экране паказваецца не часта, асабліва гэта датычыцца «незалежнага» кіно, і яшчэ больш асабліва — дакументальнага. Рэдкі прадукт «Беларусьфільма» ці энтузіяста, што атрымае пракатнае пасведчанне, можа трапіць у пракат, але па-ранейшаму гэта з'яўляецца не правілам, а выключэннем. Айчынныя фільмы вы абавязкова ўбачыце на некаторых штогадовых кінафестывалях, напрыклад, міжнародны «Лістапад» паказвае Нацыянальны конкурс і складае спецыяльную Беларускаю панараму (дарэчы, тут упершыню быў паказаны і «Тэст-730» Дар'і Кароль). Часам паказы ладзяцца ў Музеі гісторыі беларускага кіно ці ў кінацэнтрах сталіцы і іншых гарадах у рамках часовых, створаных энтузіястамі, праектаў. Усё гэта носіць крыху стыхійны характар, але ўсё ж такі яно верціцца, і серыя паказаў «Сваё кіно» ўплятаецца ў стыхію.

Беларускае кіно на вялікім экране паказваецца не часта, асабліва гэта датычыцца «незалежнага» кіно, а яшчэ больш — дакументальнага.

Праект, можна меркаваць, будзе штомесячна адкрываць зацікаўленай публіцы новыя імёны і фільмы, пра існаванне якіх шмат хто нават не падазраваў. Кантэнт адабраны адным з найлепшых беларускіх кінакрытыкаў і кіназнаўцаў Антонам Сідарэнкам, што з'яўляецца арганізатарам і мадэратарам «Свайго кіно». Ужо на наступнай сустрэчы, якая адбудзецца ў Арткінатэатры 22 лютага, можна будзе ўбачыць артхаусны безбюджэтны фільм «Анамія», зняты магіляўчанінам Уладзімірам Казловым, які цяпер жыве ў Расіі і з'яўляецца пісьменнікам і ўжо вопытным рэжысёрам. У сакавіку будзе паказана праграма «Жаночы погляд», што складаецца з двух дакументальных фільмаў выпускніц Беларускай акадэміі мастацтваў — «Орша... Мінск... Орша» Юліі Ралко і «Апошняя дата» Аляксандры Маркавай.

Праект створаны, каб выводзіць новае беларускае кіно да глядача, — кажа Антон

Сідарэнка, — таму што ў сувязі з гэтым у нас ёсць вялікая праблема: фільмы здымаюцца, але аўтары не могуць знайсці глядача, а той у сваю чаргу не ведае, што можна паглядзець і якія рэжысёры з'яўляюцца ў нашай прасторы. Кожны паказ будзе суправаджацца жывой гутаркай, а гэта, на мой погляд, самае галоўнае ў праглядзе. Лічу пэўным прарывам таксама, што камерцыйны кінатэатр з добрага якасцю праекцыі і камфортнай залай пагадзіўся стаць пляцоўкай для паказаў беларускіх карцін. Тут будзе дэманстравана новае, актуальнае, праблемнае, складанае кіно — тое, якое трэба абмяркоўваць, і тое, што выклікае пэўны рэзананс. Кіруючыся гэтым, мы выбіралі фільм для першага паказа, бо праблема размеркавання — унікальная, і гаворка тут ідзе нават не пра мастацкі складнік, а пра дакументалістыку ў прамым сэнсе слова, прызначаную адлюстроўваць з'яву».

Ужо на наступнай сустрэчы, якая адбудзецца ў Арткінатэатры 22 лютага, можна будзе ўбачыць артхаусны безбюджэтны фільм «Анамія», зняты магіляўчанінам Уладзімірам Казловым, які цяпер жыве ў Расіі і з'яўляецца пісьменнікам і ўжо вопытным рэжысёрам.

Галоўная вартасць карціны ў гэты ж час заключаецца ў тым, што рэжысёрка адарвала сваіх герояў ад сацыяльнага кантэксту, бо ў гэтым ёсць сэнс і аблягчэнне для фільма ад непатрэбных элементаў (д'ябал з левага пляча ўсё ж тлумачыць абраны спосаб тым, што здымкі з кантэкстам было б больш складана кантраляваць).

Што ні кажы, фільм «Тэст-730» варты спрэчак — яны на паказе былі. У арганізатару праекта «Сваё кіно» пакуль хапае беларускага незалежнага і спрэчнага кіно да лета, а гэта значыць, што Арткінатэатр яшчэ дасць магчымасць адчуць такіх дыскусій смак.

Матэрыялы падрыхтавала
Ірэна КАЦЯЛОВІЧ. katsyalovich@zviazda.by